

Arkeologisk förundersökning

Fångstgrop vid Östra Djulö

Nyare tid

Stora Malm 229:1, Eriksberg 1:1, Stora Malms socken, Katrineholms kommun, Södermanlands län

Mikael Nordin

Arkeologisk förundersökning

Fångstgrop vid Östra Djulö

Nyare tid

Stora Malm 229:1, Eriksberg 1:1, Stora Malms socken, Katrineholms kommun, Södermanlands län

Mikael Nordin

ARKEOLOGISKA MEDDELANDEN 2010:10

© 2010 Sörmlands museum

Beställningar kan göras hos:
Landstinget Sörmland
Kultur & utbildning Sörmland
SÖRMLANDS MUSEUM
Box 314, S-611 26 Nyköping
arkeologi@dll.se

Grafisk form och layout: Lars Norberg.
Omslag och inlaga är reproducerad vid Sörmlands museum.
Kart- och ritmaterial: Mikael Nordin
Omslagsbild: Södermanlands län. Undersökningsområdets geografiska läge markerat med röd punkt.

Där inget annat anges har den digitala Fastighetskartan, respektive Gröna kartan (GSD) för Södermanlands län använts som underlag.

Allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2006/01672.

Nyköping 2010

ISSN 1402-9650

Innehåll

Utgångspunkt 5

Tidigare undersökningar

Syfte & metod 5

Syfte

Metod

Landskap 6

Natur

Kultur

Resultat 6

Inledning

Metalldetektering

Beskrivning av fångstgropen

Tolkning

Sammanfattning 10

Referenser 12

Administrativa uppgifter 12

Bilagor 13

Bilaga 1. Dendrokronologisk analys

Bilaga 2. Planritning. Skala 1:50

Bilaga 3. Profilritningar. Skala 1:50 & 1:20

Figur 1. Översiktskarta över Södermanlands län med kommuner, större orter, vägar och angränsande län. Undersökningsområdets geografiska belägenhet är markerat med röd kontur. Skala 1:800 000.

Utgångspunkt

Sörmlands museum har under perioden 2009-11-17 – 2009-11-18 efter beslut av länsstyrelsen i Södermanlands län utfört en arkeologisk förundersökning av Stora Malm 229:1. Fornlämningen var belägen inom område för ny väg inom fastigheten Eriksberg 1:1, Stora Malms socken, Katrineholms kommun i Södermanlands län (figur 1 - 3).

Den arkeologiska förundersökningen utfördes med anledning av att Vägverket Region Mälardalen har för avsikt att genomföra utbyggnaden av ny väg, *Östra förbifarten Katrineholm*. Arbetsföretaget kom att beröra fornlämningen Stora Malm 229:1 som utgjordes av en fångstgrop.

Länsstyrelsen ansåg att det allmänna intresset av en ny förbifart var större än att bevara fornlämningen. Sörmlands museum fick genom direktval i uppdrag att genomföra en arkeologisk förundersökning av det aktuella objektet.

Beslut i ärendet var fattat av länsstyrelsen i Södermanlands län enligt 2 kap 13§, Lagen (1988:950) om kulturminnen mm (1st dnr. 431-13377-2009). Kostnadsansvarig var Vägverket region Mälardalen.

Projektledare samt fält- och rapportansvarig var arkeolog Mikael Nordin, i fältarbetet deltog också arkeolog Patrik Gustafsson.

Tidigare undersökningar

Den arkeologiska förundersökningen har föregåtts av ett antal arkeologiska insatser i anslutning till det nu aktuella undersökningsområdet.

Under 1990-talets början genomfördes en arkeologisk kulturmiljöutredning, vilken omfattade kart- och arkivstudier samt en inventering i fält av de då aktuella alternativen (Jacobsson 1994).

En kompletterande utredning, *etapp 1*, genomfördes därefter under början av 2000-talet. Anledningen till detta var att ett antal alternativa vägsträckningar tillkommit samt att de tidigare sträckningsförslagen fått delvis förändrade vägorridorer (Kihlstedt 2003).

Ytterligare en kompletterande utredning genomfördes år 2006, med anledning av att ytterligare justeringar av vägarbetsområdets utbredning hade gjorts. Ett arbete som omfattade så väl en utredning *etapp 1* som en efterföljande utredning *etapp 2*, vilken även inkluderade sökschaktning med grävmaskin. *Etapp 2* avsåg hela vägområdet inom vägarbetsområdet längs den beslutade vägorridoren enligt arbetsplan. Syftet med utredningens andra *etapp* var bland annat att fastställa status på tidigare påträffades objekt (Grusmark 2006).

I samband med den inledande utredningen påträffades bland annat den fångstgrop (Stora Malm 229:1) som nu berördes av den aktuella arkeologiska förundersökningen (Jacobsson 1994).

Enligt FMIS och den tidigare utförda utredningen utgörs fångstgropen av en cirka 10 meter i diameter stor grop. Formen är kvadratisk, cirka 3,5 x 3,5 meter stor och cirka 1,5 meter djup. Den omgivande vällen är cirka 2-3 meter bred och cirka 0,3 meter hög (Jacobsson 1994, s. 21).

Syfte & metod

Syfte

Syftet med den arkeologiska förundersökningen var att fastställa omfattning, karaktär, innehåll, datering, bevarandegrad, konstruktion, brukningstid och vetenskaplig potential för Stora Malm 229:1.

Länsstyrelsen önskade i sitt förfrågningsunderlag, som tillsändes museet 2009-09-25, att fornlämningen om möjligt kunde undersökas och borttas till sin helhet inom ramen för förundersökningen.

Resultatet från den arkeologiska förundersökningen ska utgöra ett underlag inför länsstyrelsen och Vägverkets vidare handläggning av ärendet.

Metod

I ett inledande skede besiktigades fornlämningen. Därefter inleddes fältarbetet med en metalldetektering. Syftet var att om möjligt fånga upp ett fyndmaterial som kunde bidra med information avseende dateringen och lämningens kulturhistoriska sammanhang.

I det efterföljande skedet rensades fångstgropen fram i sin helhet. Påträffade konstruktionsdetaljer undersöktes och dokumenterades. Därpå grävdes fångstgropen av på mitten med grävmaskin och profilen rensades fram för hand. Avsikten med att undersöka lämningen med den här metoden var att utreda om fångstgropen hade anlagts i flera omgångar, genom att studera stratigrafien i vällen som omgav själva fångstgropen (se bilaga 3). Därtill var syftet att dokumentera andra konstruktionsdetaljer, som kunde ge en fingervisning om vilket bytesdjur som fångstgropen främst varit avsedd för.

Samtliga konstruktionsdetaljer har mätts in digitalt med totalstation. Fångstgropen har dokumenterats på millimeterpapper i plan och profil i skala 1:50. Inmätningarna har använts vid framställning av planbilder och översiktskartor. Arbetet har också dokumenterats i skrift och fotodokumenteras med digitalkamera. Därefter lades de bortgrävda massorna tillbaka i gropen med hjälp av en traktorgrävare.

Efter det att fältarbetet avslutats har det utförts en dendrokronologisk analys på påträffat trämaterial som påträffades i fångstgropen. Analysen har utförts av Hans Linderson vid centrum för GeoBiosfärsvetenskap i Lund. Prov för dendro- och/eller ¹⁴C-datering insamlades under arbetets gång när lämpligt material framkom.

Landskap

Natur

Fångstgropen Stora Malm 229:1 återfanns på samma höjdsträckning som Östra Djulö gård belägen cirka 350 meter väster om fornlämningen. Höjdpartiet återfinns norr om Forssjösjön, öster om Djulösjön samt söder om Katrineholmsåsen. Åsen och höjdpartiet med fångstgropen, avskiljs genom en markant dalgång genomrunnen av en bäck. Fångstgropen var belägen i skogsmark, nära krönläge i nordslutning. På grund av det nära förestående arbetsföretaget var alla träd avverkade på platsen och marken var ställvis täckt med cirka två meter höga rishögar. Dessa utgjorde dock inga hinder vid undersökningen. Den omgivande jordmånen utgjordes företrädesvis av blockig - storblockig morän. Fornlämningen var belägen på cirka 54 meter över havet.

Kultur

Få fasta fornlämningar återfinns i närområdet till fornlämningen Stora Malm 229:1 (FMIS). Den vanligaste lämningstypen utgörs av så kallade kolningsanläggningar. Ett exempel är en kolbotten (Stora Malm 263:1) belägen endast cirka 90 meter sydöst om fångstgropen. Ytterligare exempel är Stora Malm 243:1-3, 244:1 & 245:1 belägna mellan 900-1200 meter längre åt sydväst. Därtill finns en koncentration kolningsanläggningar belägna cirka 500 meter norrut, invid Väg 53 (Stora Malm 258:1, 259:1 & 260:1).

I närheten av de sistnämnda lämnigarna finns även den kända Glysas grav (Stora Malm 36:1) samt några stenåldersboplatser (Stora Malm 282 & 283). Andra lämningar från stenåldersavsnittet utmärks av en räckla lösfynd som främst återfinns i utkanterna till det höjdparti som fångstgropen var belägen på. Lösfynden består i första hand av olika stenyxor (Stora Malm 53:1, 55:1, 56:1 & 227:1).

Östra Djulö gård är ett bevakningsobjekt i form av en By/gårdstomt (Stora Malm 232:1), belägen ungefär 350 meter väster om fångstgropen. Gården har skriftliga belägg från 1300-talet och var ett frälsegods som efter 1600-talet kom att ingå i Eriksberg (Jacobsson 1994, s. 9). Ytterligare ett bevakningsobjekt är en färdväg/hålväg (Stora Malm 226:1) som leder upp till gården är belägen cirka 100 meter norr om den aktuella fångstgropen.

By/gårdstomten och hålvägen registrerades i fornminnesregistret i samband med den inledande utredningen under 1990-talet, medan den närbelägna kolbotten (Stora Malm 263:1) påträffades vid den kompletterande utredningen såsom den aktuella fångstgropen (FMIS).

Resultat

Inledning

Fältarbetet inleddes med att både lämningen och närområdet besiktigades. Efter besiktningen stod det klart att fångstgropen kunde betraktas som en isolerad lämning. Det fanns inget som antydde att gropen ingick i ett fångstgropssystem eller liknande. Fångstgropen var fullt synlig innan förundersökningen påbörjades. Utseendet och storleken överensstämde även med den tidigare gjorda iakttagelsen och framstod som relativt okomplicerad (Jacobsson 1994, s. 21; se också Utgångspunkt här ovan). Lämningen var beväxt med lavar, mossor, lingonris samt några granar. Vid undersökningstillfället var dock granarna avverkade (se figur 4).

Utifrån iakttagelserna under besiktningen och resultatet av den inledande sökschaktningen gjordes bedömningen att det var möjligt att undersöka fångstgropen till sin helhet inom ramen för den planerade tids- och kostnadsåtgången. I samråd med länsstyrelsen (2009-11-17) gjordes därför en överenskommelse om att fångstgropen kunde undersökas till sin helhet inom ramen för den arkeologiska förundersökningen.

Metalldetektering

Efter det inledande skedet påbörjades arbetet med en eftersökning av metallföremål med hjälp av en metall-detektor. Först genomfördes en avsökning av själva gropen, vilket gav övertydliga utslag för metaller generellt. Efter bara någon meter bortom fångstgropens vall, upphörde signalerna helt och efter cirka 10 meter från lämningen upphörde detekteringen. Anledningen var att detektorn inte gav några utslag. Efter att fångstgropen rensats upp (se nedan), genomfördes en andra sökning av gropen, då helt utan resultat.

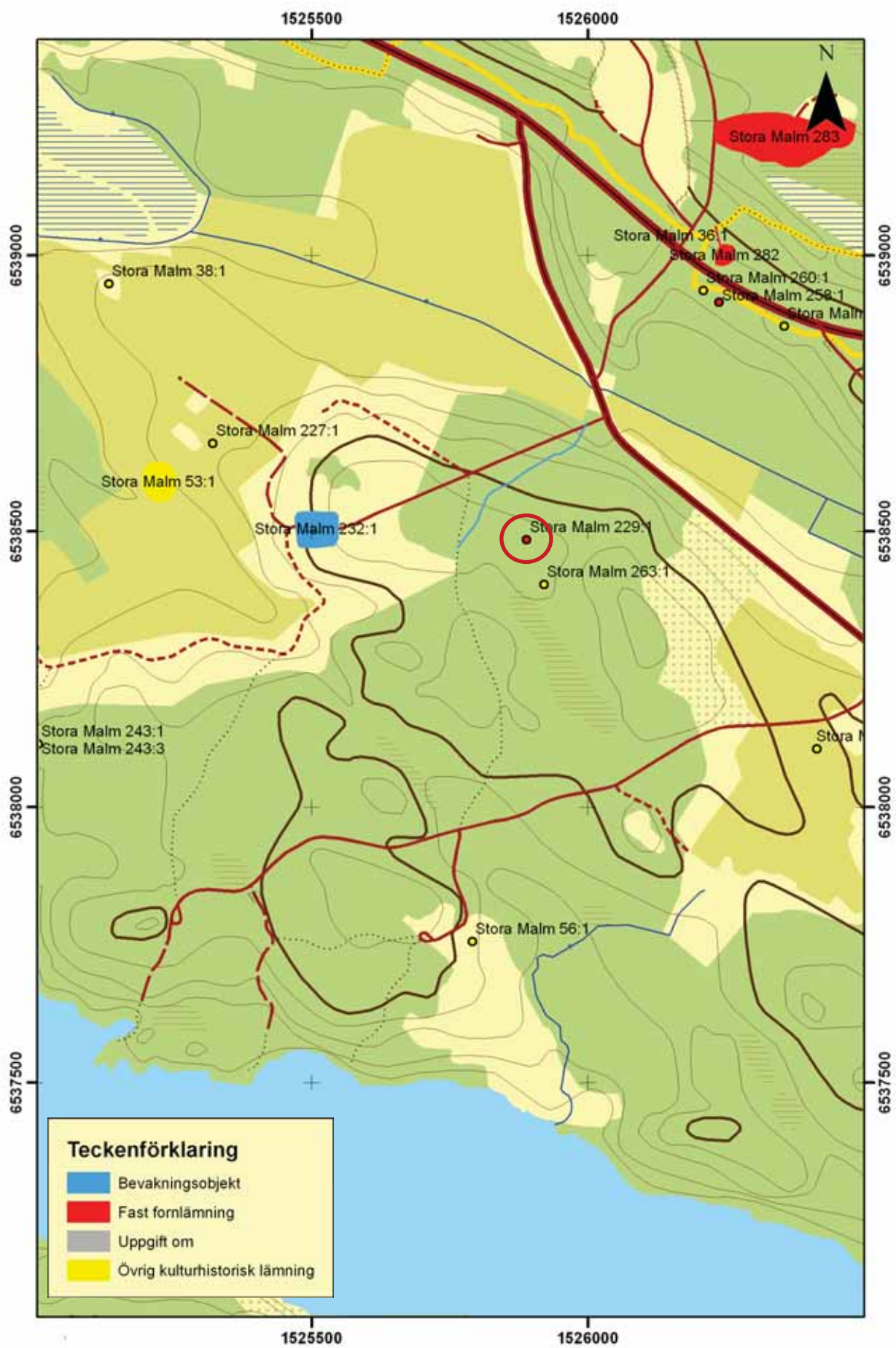
Beskrivning av fångstgropen

Vid förundersökningen kunde det konstateras att fångstgropen utgjordes av en grävd grop omgiven av en närmast rund vall, vars bredd varierade mellan 2,2 och 2,9 meter och som var cirka 0,5 meter hög. Totalt hade gropen inklusive vall en diameter om drygt 12,4 meter.

Vallen utgjordes av ljusgul sand som täckte ett cirka 0,05 meter tjockt lager av humusrester, bland annat noterades här delvis förmultnade växtdelar av bland annat husmossa. Direkt under det lagret vidtog ett grått, cirka 0,05 meter tjockt skikt vilket bestod av urlakningsjord. Dessa lager utgjorde resterna efter det

Figur 2. Utdrag ur Gröna kartans blad (GSD) Katrineholm 9G NV och 9G NO med undersökningsområdet markerat. Skala 1:50 000.

Figur 3. Digitala Fastighetskartan (GSD) med FMIS samt den aktuella fornlämningen utmarkerad. Skala 1:10 000.

ursprungliga humus- och urlakningsskikt som fanns på platsen innan gropen anlades (se figur 7). Fångstgropen hade ett djup om cirka 2 meter. Gropens innermått var 2,5 x 2,5 meter och gropens insida var närmast fyrsidig med sluttande väggar (se bilaga 2 & 3).

Vid upprensningen av fångstropen påträffades under ett 0,05-0,10 meter tjockt förnaskikt, rikligt med trasiga föremål i ett cirka 0,2-0,6 meter tjockt lager. Föremål som bland annat utgjordes av glödlampor, järnskrot, medicinburkar, massproducerade vaser och tallrikar av fajans och porslin och i botten relativt välbevarade slaktrester i form av ben och hudrester av troligen ett nötkreatur. Fynden kunde konstateras häröra från 1900-talets början till cirka 1960-tal, något som indikerades av bland annat en fragmenterad colafaska. Den rikliga mängden av fynd som bland annat utgjordes av olika typer av järnskrot förklarade metall-detektorns utslag (se ovan). Inga rensfynd samlades in.

Under soplageret återfanns ett lager av homogen ljusgul silt, cirka 0,10-0,20 meter tjockt. I plan noterades ett mycket tunt skikt av något mörkare jord ovanpå den ljusgula silten. En färgning som kan ha utgjort rester efter ett förnaskikt. Lageret var dock mycket diffust och kunde inte ses i profil. Det ljusgula lageret med silt har uppkommit genom att jorden eroderat, det vill säga rasat in från kanterna.

Därunder påträffades bitvis bevarade trärester i ett relativt kompakt humöst brunt jordlager. Ovanpå det fanns ställvisa förekomster av stenar, cirka 0,10-0,20 meter stora. Även några sotiga fläckar kunde noteras i detta lager. I gropens östra halva framkom delvis bevarade längre trästycken (se figur 5 & bilaga 2). Det har dock

inte gått att avgöra vilken typ av trärester det var, till exempel efter rundtimmer eller plank. Helhetsintrycket är dock att träresterna inte hamnat på plats av naturliga orsaker, utan har ett antropogent ursprung. Under det humösa och träiga lageret återfanns ett något ljusare brunt humöst lager, utan inslag av trä som vilade på steril ljusgul siltig morän, det vill säga steril nivå (undergrunden).

Relativt centralt i fångstropens botten påträffades ett cirka 0,8 meter djupt och 0,5 meter brett stenskott stolphål. Stolphålet täcktes inte av det bruna humösa lageret, men väl av det inrasade ljusa siltiga lageret. Stenskoningen var anlagd runt stolpen på tre sidor. På den norra sidan om stolpen fanns en naturlig sten, cirka 0,4 x 0,6 meter stor. I mitten av stolphålet stack delvis förmultnade trärester av en stock upp. Trästocken var 0,2 meter i diameter och 0,8 meter lång med en plan botten. (se bilaga 3). Den bevarade trästocken frilades helt och tillvaratogs (se nedan; figur 5 & 6).

Fyndmaterial. Inga fynd förutom sopor från 1900-talet framkom vid undersökningen. Däremot tillvaratogs den trästock av tall som påträffades i det centralt belägna stolphålet vid undersökningen. Trästocken har använts vid en dendrokronologisk analys (se datering och bilaga 1).

Datering. Eftersom ett relativt välbevarat trämaterial påträffades vid undersökningen i form av en trästock, kunde två prover skickas på dendrokronologisk analys efter samråd med länsstyrelsen. Anledningen till detta förfarande var att resultatet från en dendroanalys är att föredra om den aktuella tidsperioden rör historisk tid (nyare tid). Dendrokronologiska dateringar ger

Figur 4. Fångstgropen före undersökningen innan skogen avverks. I gropen står författaren. Foto mot väst av Patrik Gustafsson, Sörmlands museum, 2009.

ett mycket gott och snävt resultat om provet är av bra kvalitet. Bättre än till exempel en ¹⁴C-analys, där den kronologiska ramen blir allt för vid. Från den tillvaratagna trästocken sågades således två skivor, vilka skickades till Lund för dendrokronologisk analys. Analysen visade att en tall hade huggits, troligen lokalt ,någon gång mellan 1723 - 1753, troligast på 1730-talet (se bilaga 1).

Tolkning

Vid undersökningen konstaterades lagerföljen som i sin tur består av olika händelser som kan knytas till anläggandet av fångstgropen samt brukandet och övergivandet.

Den första händelsen som inträffat på platsen var att en cirka 2 meter djup grop grävdes. Ett arbete som resulterade i att man kastade upp sand som därmed kom att bilda en vall runt om gropen. Sanden kom att täcka den ursprungliga markytan. Gropgrävningen skedde vid ett enda tillfälle. Gropen var cirka 5 meter bred vid markytan, ungefär 3,5 meter bred i botten och cirka 2 meter djup när den var färdig.

I mitten av gropen grävdes sedan en cirka en meter djup grop i vilken en 0,20 meter bred stock av tall förankrats. Stockens tjocklek gör det mindre troligt att den fungerat som fast spjut. Mer troligt var att den var ämnad för att hålla åtel. Det är känt att det ingått åtelpålar i såväl vargropar som älgropar. I varggropar har den varit betad med ett djur och i älgropar har den varit betad med lövruskor.

Vanligen har fångstgroparna haft ett överhäng/heltäckande lock av klenvirke och ris. I bottenlagret påträffades trärester som skulle kunna utgöra spår av en sådan konstruktion som i ett senare skede rasat in. Mer troligt är dock att träresterna kan utgöra spåren efter en skoning av gropens botten. Varggropar har vanligen varit skodda med en timmer-/träkonstruktion eller med sten. Skoningen hade två syften, dels skulle den förhindra att gropen rasade in, dels försvåra för det infångade djuret att ta sig ut. Varggropar anlades ofta en och en, i närheten av men inte i direkt anslutning till bebyggelse. Varggroparna användes främst under vinterhalvåret, då vargarna drogs till bebyggelsen genom lukten av stallade djur i ladugård och fähus. Älggropar ingår vanligen i ett system av gropar, så kallade älggårdar. Älggropar har ofta en sparkkista, vilket saknades i den aktuella gropen. Fångstgropar för dessa djur är dessutom ovanliga i de mellersta och södra delarna av Sverige (Kjellström & Selinge 1994, s. 60 ff; Skogsstyrelsen). Sammantaget gör detta att man kan förmoda att den föreliggande fångstgropen använts till vargjakt.

Efter det att gropen använts ett eller ett par gånger lät man den sedan förfalla, vilket kunde ses i ett erosionslager som man inte bemödade sig att rensa bort (lager 5 i den upprättade profiltritningen i Bilaga 3). Efter

övergivandet återanvändes gropen för deponi av sopor under 1900-talet.

Hur vargjakt med grop gick till i Stora Malms socken finns beskrivet i boken ”Tro och sägen i Stora Malm”

”Ja börja gå vall, när ja var sju-åtta år. Då feck ja läxa av mor te läsa, kattkes var de. Hela dan följde ja kritttra. Då feck vi också mota vargar. Ja minns en var kvart (kvar), när ja geck vall. Far var på myla och då kom en varg och tog e sugga, men far tog te skrika och vargen släppte sugga.

På den tiden hade var bonne ett vargnät och ett vargspjut. Då gjorde di vargskall. Vargspjuta hade långa träskaft och egg på ömse sider Vargskalla var länge slut, innan jag vart någe växter. I skogen hadde di varggröpper. De var djupa gropar me tvära kanter och ris ovanpå stänger. Ovantill hade di bunni en fågel, det var en går (anka?) som var fastbunnen på rise, fick sitta där och pinas. Så skulle vargen ta den men föll ner i gropa och så sköt di ner i gropa. De är en varggrop i närheten av Öja grindstuga, är kvart än, fastän di är borta, bräderna. - Erik Eriksson, f. 1844, Lövåsen.”

(Nordin-Grip 1966 s. 105)

I den levande beskrivningen här ovan, står det klart att varg gick in på gårdarna i Stora Malms socken och tog djur till böndernas stora missnöje. Människorna som bodde på Östra Djulö var säkert inte av annan uppfattning.

Sammanfattning

Sörmlands museum har under perioden 091117 – 091118 efter beslut av länsstyrelsen i Södermanlands län utfört en förundersökning av en fångstgrop (Stora Malm 229:1), Eriksberg 1:1, Stora Malms socken, Katrineholms kommun i Södermanlands län. Undersökningen utfördes med anledning av Vägverkets beslut om nybyggnation av Östra förbifarten Katrineholm.

Undersökningsområdet innefattade utbredningen för Stora malm 229:1 (cirka 20 m²). I enlighet med länsstyrelsens beslut har lämningen undersökts och borttagits till sin helhet inom ramen för förundersökningen.

Vid undersökningen kunde det konstateras att fångstgropen anlagts vid ett tillfälle och att inga omgrävningar eller upprensningar hade genomförts. Gropens botten var täckt med rester av en träbelagd yta, troligen efter en träskoning. I mitten av gropen fanns ett meterdjupt, stenskott, stolphål med en cirka 0,8 meter lång bevarad trästock av tall. Stocken har förmodligen använts

Figur 5. Fångstgropens botten efter upprensning. I mitten av bilden kan man se resterna efter en trästolpe med tillhörande stenskoning. Stolphålets yttre begränsning har markerats ut med en vit streckad linje. I övrigt utmärks botten av ett träigt brunt kompakt humuslager. Foto mot nordväst av Patrik Gustafsson, Sörmlands museum, 2009.

Figur 6. Foto av profilen av den frampreparerade stolpen som återfanns i mitten av fångstgropens botten. Stolpens konturer har markerats ut med vit streckad linje. Man kan tydligt se stolpens stenskoning. Foto mot norr av Patrik Gustafsson, Sörmlands museum, 2009.

Figur 7. Fångstgropen i profil efter att den snittats med grävmaskin. Profilen är under upprensning. I bildens nedre högra kant kan man se det ursprungliga humus- och urlakningsskiktet under fångstgropens omgivande vall. Foto mot östnordöst av Patrik Gustafsson, Sörmlands museum, 2009.

som åtelpåle. Två prover togs från åtelpålen och kunde genom en dendrokronologisk analys dateras till 1730-tal. En samlad bedömning gör att fångstgropen troligen har använts till vargfångst.

Referenser

FMIS. Informationssystemet för fornminnen, Stora Malms socken, Södermanlands län. Riksantikvarieämbetet.

Grusmark, Cecilia. 2006. *Stenålder på Katrineholmsåsen: förbifart Katrineholm, väg 55/56, Södermanland, Östra Vingåkers och Stora Malms socknar, Eriksberg m.fl., Fannstorp, Båltsnäs, RAÄ 282, RAÄ 283 och RAÄ 284. Kompletterande arkeologisk utredning, etapp 1 och arkeologisk utredning, etapp 2*. Riksantikvarieämbetet, Avdelningen för arkeologiska undersökningar UV Mitt, rapport 2006:21. Stockholm.

Jacobsson, Mikael. 1994. *Arkeologiska kulturmiljöer. Väg 55/56 förbifart Katrineholm. Stora Malm och Floda socknar, Katrineholms kommun, Södermanland*. Riksantikvarieämbetet byrån för arkeologiska undersökningar UV Stockholm, rapport 1994:67. Stockholm.

Kihlstedt, Britta. 2003. *Östra förbifart Katrineholm. Väg 55/56, Stora Malm, Floda och Östra Vingåkers socknar, Södermanland. Särskild utredning etapp 1*. Riksantikvarieämbetet avdelningen för arkeologiska undersökningar UV Mitt, rapport 2003:26. Stockholm

Kjellström, Rolf & Selinge, Klas-Göran. 1994. Fångst och fångsel I: *Kulturminnen och kulturmiljövård. Sveriges nationalatlas*. Margareta Elg (red). Bokförlaget Bra Böcker. Höganäs.

Nordin-Grip, Imber. 1966. *Tro och sägen i Stora Malm*. Katrineholmsortens hembygdsförenings skriftserie, nr 12. Katrineholm.

Skogsstyrelsen. Informationsblad varggropar och varggårdar. 18. Datum: 2010 03 03. http://www.skogsstyrelsen.se/episerver4/dokument/md/Norra_Malardalen/Kulturmilj%C3%B6v%C3%A5rd/18.pdf.

Administrativa uppgifter

Rapporten ingår i Sörmlands museums rapportserie: Arkeologiska meddelanden 2010:01

Södermanlands museums dnr: KN-KUS09-307

Länsstyrelsens dnr: 431-13377-2009

Tid för undersökningen: 091117-091118

Personal: Mikael Nordin & Patrik Gustafsson

Belägenhet: Ekonomisk karta över Sverige

Katrineholm 9G7f. Upprättad av Rikets allmänna kartverk. Skala 1:10 000.

x6538473 y1525912 (Mittpunkt)

Koordinatsystem: Rikets

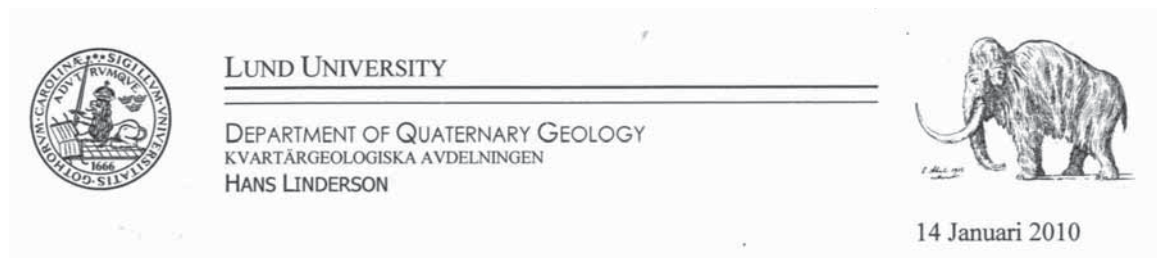
Höjdsystem: Rikets

Undersökningsområde: Extensivt; 20 m², Intensivt; 20 m².

Dokumentationsmaterial förvaras i Sörmlands museums topografiska arkiv.

Bilagor

Bilaga 1. Dendrokronologisk analys

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2010:3

Hans Linderson

DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV EN PÅLE I EN FÅNGSTGROP INVID ÖSTER DJULÖ GÅRD I KATRINEHOLMS KOMMUN

Uppdragsgivare: Landstinget Sörmland, Redovisningen, Box 529, 631 07 Eskilstuna

Vår referens som skall anges på faktura:420004290 Mikael Nordin

Område: Katrineholm Prov nr: 72333-34 Antal sågprover/angivna träd: 2/1

Dendrokronologiskt objekt: En påle angiven

Information:

V = Vinterhalvåret d.v.s. trädens viloperiod, vilken sträcker sig över tiden senare delen av augusti till början av maj. Detta innebär att avverkningstiden mellan prov 2 och 3 kan inskränka sig till två månader.

Resultat:

CATRAS Dendro nr:	ProvNr :	Trädslag	Antal ÅR,2 radier om inget annat ang	Splint (Sp)Bark (B)Vank. (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat-Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv-året)	Trädets Egenålder uppskattn
72333	1	Tall	82;1	Ej W	1719	1738 ± 15	100-140
72334	1	Tall	88	Sp 34, ej W	1723	1738 ± 15	100-140

Kommentarer till dateringsresultaten

Pålen dateras till ett avverkningsår, 1723-1753, mest sannolikt är tallen avverkat före 1740, dvs 1730-talet. Virket är av relativ lokal härkomst.

Hans Linderson

Sölvegatan 12, S-223 62 Lund

Tel. +46-46-2227891, 0738-448812

Fax +46-46-2224830

e-mail: Hans.Linderson@geol.lu.se